Anul X. Brașov, Joi 19 Iunie (2 Iulie) 1914. Nr. 25.

DEȘTEPTAREA

Foaie națională independentă.

Apare odată pe săptămână.

Abonamente: Pe un an 6 cor. Dusă acasă sau cu poșta 8 coroane. Pentru străinătate 15 franci. Numeri singuratici 10 bani.

Redacțiunea și Administrațiunea: TIPOGRAFIA CIURCU & COMP., BRAȘOV. Strada Hirscher Nr. 11.

Inserțiuni se primesc cu prețurile cele mai reduse după învoială. Prețul normal 5 bani 1 cm. pătrat. »Manuscrise nu se înapoiază«.

Asasinarea mișelească a Moștenitorului de tron Archiducelui Francisc Ferdinand și a Augustei Sale soții Principesa Sofia.

In Serajevo, capitala Bosniei de curând anexate, pentru care s'a vărsat mult sânge și s'au cheltuit multe sute de milioane din partea Monarhiei noastre, s'a întâmplat Duminecă dimineața cel mai fioros atentat, ce-l pot iscodi creerii de sălbatici ai oamenilor—fiare. Un tipograf și un student de gimnaziu au făptuit cel mai crud asasinat politic, ce se poate închipui, și au stins două vieți dintre cele mai alese de pe cele cinci continente locuite de făptură omenească, dovedind astfel, că omul poate fi mai mare bestie decât animalul, chiar și atunci, când ar trebui să arate recunoștință și supunere.

Archiducele Francisc Ferdinand, amicul înțeleptului Rege Carol al României, confidentul și fratele de cruce al Impăratului Wilhelm al Germaniei și mândrul și respectatul moștenitor al unui tron glorios, a fost repus de glonțul ucigaș al studentului sârb Princip, în floarea vârstei de 51 de ani, când toate așteptările erau legate de dânsul, când popoarele Monarhiei se deprinseseră a privi întrânsul pe viitorul monarch înțelept, viteaz și drept, pe un vrednic urmaș al Majestății Sale, bunului nostru Rege, atât de crud și de des încercat de soartea nemiloasă. Iară blânda Sa soție, virtutea femeiască întruchipată și adevărata mamă a familiei Sale înalte, a trebuit să plătiască cu viața iubirea neclintită față de soțul Ei și credința deșartă, că spurcatul ucigaș va respecta măcar întrânsa pe îngerul păzitor al bărbatului și al orfanilor Lor rămași departe în cumplită durere și obidare.

Majestatea Sa bunul nostru Monarch, a pierdut întrânșii mângăierea bătrânețelor și speranța dulce a viitorului. Nu I-a fost dat, ca măcar la vârsta aceasta înaintată să nu-L sguduie cea mai cumplită lovitură a sorții și să nu-și vadă întrun moment dărâmată opera aleasă construită cu atâta râvnă, îngrijire și osteneală, pentru fericirea popoarelor Sale credincioase.

Țara întreagă e îmbrăcată în doliu adânc; clopotele bisericilor tuturor credincioșilor se tânguie lugubru; inimele simțitoare ale fiecărui cetățean iubitor de patrie și de neam și credincios supus al dinastiei, se sguduie și se revoltă încontra celui mai barbar asasinat, ce s'a putut săvârși în Europa, care se pretinde precursorul luminii și al culturei omenești.

Noi, poporul românesc, în fidelitatea noastră tradițională, simțim poate mai mult însemnătatea acestui tragic și sfâșietor moment, căci tainice șoapte adimenitoare ne puneau în perspectivă vagă o înbunătățire a sorții mult încercatului nostru neam românesc.

Dar iată, că Providența divină astfel a voit. Puterile iadului au triumfat pentru un moment și au aruncat în jale adâncă o mare Monarhie și au făcut să se cutremure toate tronurile. O neliniște plutește în văzduhurile lumii întregi și nesiguranța zilei de mâne cască și mai tare înfricoșatul abiz, spre care suntem împinși de crisa cumplită. Oare ce ne va aduce ziua de mâne? Tot durere și suferință să fie soartea gloriosului nostru Impărat și Rege și tot groază și nemulțămire să fie viața credincioaselor Sale popoare?

In durerea cumplită, ce ne stăpânește, ne rămâne singura mângâiere în credința noastră, care ne face să ne plecăm vrerii Atotputernicului Dumnezeu și condamnând din adâncul inimei noastre atentatul odios comis de mâna criminală a sârbului fanatic, să ne înălțăm rugăciunile noastre la ceruri, pentruca să dăruiască putere și alinare în durerea bunului nostru Monarch și să feriască patria noastră de sguduiri și primejdii, pentru a căror pornire și urgie parecă s'au conjurat atâtea elemente primejdioase. Sufletelor alese ale Altețelor lor Principele Ferdinand și princesa Sofia Le dorim așezare în lăcașurile drepților, ca să plutiască și veghieze cu iubire din înălțimea cerurilor asupra fiilor credincioși ai acestei patrii și să-i scutiască de loviturile cumplite ale sorții nemiloase.

Odihniască în pace!

Știrea asasinatului s'a răspândit cu iuțeala fulgerului în toate continentele, deși se luaseră măsuri la teleton ca știrile să fie reduse și controlate riguros.

Când i s'a comunicat groznica știre Maj. Sale împăratului, care abia ajunsese la Ischl — bătrânul monarh a isbucnit în plâns și a exclamat:

— Entsetzlich, nichts bleibt mir erspart! (Grozav, soartea nu mă cruță de nici o lovitură!)

Maj. Sa a dat ordin să se înapoieze imediat la Viena.

Asasinarea.

Mintea ne stă în la loc și nici azi pare-că nu ne vine a crede, că știrea nespus de tristă, care Duminecă după amiazi s-a împrăștiat ca fulgerul în ori-ce colț al țării, în întreagă Europa și în toată părțile lumii, ar putea fi adevărată. Durere însă, ea a fost aproape imediat confirmată din partea autorităților: Mârșavul atentat a succes, celor doi criminali descreierați, amândoi Sârbi, le-a succes să stingă două vieți nevinovate, de cari multe, dar multe speranțe frumoase erau legate.

Iată și amănuntele înfiorătorului atentat.

Moștenitorul de tron a sosit în Saraievo Duminecă pe la ora 10 înainte de

amiazi, din lagărul militar, ca să în parte la serviciul divin din catedrală și la recepțiunea oficială dela primărie — ce erau să se țină din prilejul terminării manevrelor în Bosnia. Automobilul mergea pe debarcaderul Appel când clironomul își aduse aminte că augusta sa soție, principesa Sofia, tocmai pe timpul acela vizitează preparandia de învățătoare. A dat semn șoferului să-l ducă acolo, unde s'a dat jos și a intrat în institut. Tocmai la ieșire s'a întâlnit cu principesa, pe care a luat-o de braț și au urcat ambii în automobil.

Abia bătuseră zece ore când autobilul cu perechea moștenitoare a intrat pe Uliță-Ciumurja. Pe când oamenii le făceau ovații, din public s'a ales un tânăr bine îmbrăcat, a pășit înainte spre automobil, a scos un obiect în forma unei sticle pe care l'a aruncat în drum. Bomba a lovit în partea posterioară automobilul clironomului, de pe care a căzut explodând sub al doilea automobil, care venea cu câțiva pași mai în urmă. Explozia a rănit grav pe *locotenent-colonelul Merizzi* și pe *guvernorul Potiorek*, cari ambii au leșinat. *Contele Valdeck* a scăpat cu leziuni mai ușoare, intrându-i în corp câteva cuie și schije din bombă

Pentru un moment s'a oprit și automobilul moștenitorului, dar șoferul ne mai așteptând ordine, cu viteză mare a mânat spre primărie. Moștenitorul privia îndărăt și se vedea surpriza pe fața lui, când a văzut efectul atentatului. Explozia a mai *răuit 20 de persoane, dintre acestea pe 7 foarte grav*. Toți răniții au fost transportați imediat la spital, iar autoritățile au căutat să șteargă repede urmele atentatului și să facă liniște.

Detunătura s'a auzit până la primărie, unde perechea moștenitoare a fost primită cu urale și ovații, când a descins din automobil. Martorii oculari spun că clironomul nu a mai resalutat publicul ca de obicei, ci nervos și-a luat soția de braț și a intrat în primărie.

Primarul a voit să salute cu un discurs pe Inalții oaspeți. Dar moștenitorul l-a intrerupt, zicând: — Dle Primar! Noi am venit la Serajevo ca oaspeți și văd că suntem primiți cu bombe!

Moștenitorul a plecat apoi la spital să viziteze pe generalul Merissi. Pe drum s'a întâmplat catastrofa. La o încrucișare de strade, un student, *Gavrilo Princip* a ridicat pe neobservate un revolver și a tras două gloanțe asupra automobilului princiar. Ambele gloanțe au nimerit. Moștenitoarea au fost nimerită în șold și gloanțele au perforat abdomenul, iar moștenitorul a fost nimerit in cap. Ambele lovituri de gloanțe au fost mortale. Părechea princiară a fost dusă imediat la spital, unde însă medicii n'au putut ajuta nimic, căci în câteva momente li s'a stins viața.

Individul care a aruncat bomba asupra automobilului se numește Nedeyko Cabrinovich un culegător-tipograf de 27 de ani. El e fiul unui crâșmar din Serajevo. Deoarece nu i-a plăcut să lucre și după ce tatăl său nu mai voi să-i dea bani pentru viața destrăbălată ce o ducea, a rătăcit câtva timp prin Muntenegru și Belgrad, reîntorcându-se mai târziu iarăș la Sarajevo. Pentru principiile lui sindicaliste-anarhiste organizațiunea socialistă l'a exclus din sinul ei, așa că ne mai putând câștiga bani de nici unde, s'a dus din nou la Belgrad, unde a intrat ca culegător în tipografia statului.

Câștigându-și câțiva bani, s'a reîntors acum 4 săptămâni iarăș în orașul lui natal, pentru ca să-și continue viața desfrânată. Chefuind prin crâșme și localuri obscure, în câteva zile și-a gătat banii. După ce a rătăcit mai multe zile fără de lucru, în sfârșit a fost primit acum câteva zile, ca ajutor intr'o tipografie mai mică, unde însă ceilalți muncitori se fereau de el pentru sentimentele lui anarhiste.

Al doilea atentator, care a tras focurile ucigătoare asupra perechei moștenitoare e un student eliminat din școala reală superioară din Serajevo. Numele lui e Gabro Princip și e în etate de 19 ani. S'a născut în Grahovo din părinți țărani. Acum doi ani luând parte la demonstrațiunile ce au avut loc atunci în Serajevo în legătură cu răsboiul din Balcani, a fost eliminat din școala reală și apoi expulzat de pe teritorul orașului Serajevo. Din cauza aceasta s'a dus la Belgrad ca să-și continue studiile de unde s'a intors la Serajevo acum vre-o 8 zile.—

La încrucișarea străzii Francisc Iosif cu cheul Appel un polițist a găsit imediat după atentat o a doua bombă în formă de sticlă. Unii cred că studentul Princip ar fi aruncat-o sub automobilul cu perechea moștenitoare, dar n'a explodat. După alții bomba ar fi căzut din buzunarul atentatorului, încă înainte de a fi putut-o arunca și s'a rostogolit până în mijlocul străzii. Polițistul a aruncat imediat un țol înmuiat în apă asupra bombei predându-o apoi antorităților militare.

Experții militari desfăcând cu precauțiune bomba găsită de polițist au constatat că e de aceeaș construcțiune ca cea explodată și cu cele găsite pe timpul anexiunei la granița sârbească. Bombe de acestea, afirmativ, se construiesc numai în *arsenalele militare din Serbia*.

In urma faptului că ambii atentatori au fost provăzuția cu bombe de aceeaș construcție s'a făcut concluziunea că atentatul a fost pus la cale de o conjurație politică. Bănuiala că atentatul s'a executat după un plan elaborat amănunțit și pentru toate eventualitățile pare a o întări faptul că cu puțin înainte de atentat agenții arestând pe un individ suspect pe cheul Appel, în fața palatului ziarului »Serajevoer Tagblatt«, acesta a lovit din mâni și din picioare și a răcnit:

— Sunt anarhist! Pe cine mă atinge îl omor. —

După atentat patrule polițienești și de jandarmerie au făcut razzii intinse. Au fost arestați vre-o 80 de persoane, dintre cari mai multe femei. In locuința lui Kabrinovici s'a făcut o percheziție. Toți arestații au fost supuși unui interogatoriu sever, care continuă. In timpul serei arestații au fost transportați sub puternică escortă la închisoarea militară. Cercetările pentru găsirea complicilor continuă. Poliția a fost încunjurată de patrule de jandarmi. Eșirile spre conac sunt păzite de soldați. La Mostar, în capitala Herzegovinei, au izbucnit grave turburări cu caracter antisârbesc. De altcum astfel de demonstrațiuni au loc în intreagă Bosnia. In Serajevo prădându-se prăvăliile sârbești, s'a ordonat starea de asediu. Toate punctele principale ale orașului au fost ocupate de trupe.

Proclamația stărei de asediu a fost primită de mulțime cu strigăte de: Trăiască împăratul! Trăiască armata!«

Luni s'a făcut îmbălsămarea corpurilor. Sculptorul Davlici a luat masca victimelor.

După îmbălsămare, corpurile arhiduceiui și ducesei au fost expuse în capela conacului. La 6 seara cele două coșciuge au fost transportate în două dricuri, cu onorurile militare, la gară, unde cu un tren special corpurile au fost duse la Metkovici. Acolo au fost îmbarcate pe un vas de războiu spre Trieste.

Inmormântorea va avea loc probabil Vineri. —

După nenorocitul moștenitor rămân 3 orfani: Sofia, de 13 ani Maximilian de 12 și Ernest de 10 ani.

Darea de seamă

a direcțiunii „Solidarității" către adunarea generală.

Onorată adunare generală!
Domnilor Delegați!

Anul trecut a fost unul dintre cei mai fecunzi în activitate pentru însoțirea noastră. In acest an ne-am ocupat — pe lângă lucrările noastre cunoscute din trecut — și cu chestiuni și probleme nouă, dintre cari unele s'au terminat cu rezultat destul de măgulitor pentru membrii »Solidarității«, iar altele continuă a fi aprofundate — să sperăm — pentruca la timpul lor să primească și ele soluțiuni cât mai norocoase. Cari au fost și cari sunt aceste chestiuni și probleme nouă, se va vedea din raportul, ce ne luăm voie a Vă prezenta în rândurile de față. Inainte de a intra însă în tractarea acestora, permiteți-ne să Vă raportăm despre starea întreprinderii noastre în general.

In decursul anului trecut, însoțirea noastră a avut 122 membrii, adecă pe toate băncile românești de seamă, la cari avem drept să contăm să ne sprijinească în străduințele noastre. Anunțări de membrii noi încă am avut, dar, dupăcum V'am raportat acum doi ani, direcțiunea »Solidarității« a ținut să facă unele restricțiuni în admiterea lor, restricțiuni, cari s'au dovedit practice și folositoare. Suntem convinși, că astăzi se impune o selecțiune cât mai severă în rândul membrilor insoțirii noastre. Din acest motiv nu numai am fost rezervați în admiterea de membrii noi, dar — cu regret Vă facem cunoscut — la trei din institutele asociate a trebuit să le cerem renunțarea dela calitatea de membrii, deoarece n'au ținut seamă cum ar fi trebuit de statutele și îndrumările, ce le-am dat în propriul lor interes. Procedura aceasta — oricât de mult o regretăm — va trebui să o urmăm și în viitor față de institutele, cari nu fac totul pentru menținerea unei reputații cât mai bune.

Averea insoțirii noastre a fost cu 31 Dec. 1913 de Cor. 71,422·82 Venitul brut de Cor. 3714·49 din care subtrăgându-se cheltuelile în suma de Cor. 3688·74 rezultă un profit curat de Cor. 25·74. Cu privire la situația financiară a insoțirii ne-am permis a Vă prezenta la adunarea generală trecută un raport detailat în care am arătat că din venitele maximale de Cor. 3000 ce le are insoțirea noastră e cu neputință a acoperi toate spesele, ce se reclamă azi, spese cari se sporesc pe zi ce merge în raport cu desvoltarea și inmulțirea lucrărilor «Solidarității». Pentru a inmulți deci veniturile și pentru a reduce din cheltueli, ne-ați autorizat să cerem băncilor asociate să mai subscrie anumite cvote și să rugăm institutele, ai căror reprezentanți ocupă loc în organele de conducere, control și revizuire ale insoțirii, să supoarte din al lor cheltuelile impreunate cu participarea acestor organe la ședințele și adunările noastre. Din parte-ne ne-am conformat autorizării date și am făcut intervențiile necesare în ambele direcțiuni. Rezultatul numai in parte e mulțămitor. Cvote nouă abia s'au mai subscris 48, prin cari capitalul se sporește numai cu Cor. 9600. In schimb aproape toate institutele, ai căror reprezentanți ocupă

FOILETONUL «DEȘTEPTĂREI»

Omul cinstit și drept, puțin preț pune pe lauda sau ocara lumii!!

Prelucrare după *Smiles*.

Cinstea și dreptatea se apropie una de alta, căci cinstea e sentimentul dreptății. S-ar putea zice, că au acelaș isvor și una și alta. Dreptatea și cinstea numai, nu-l fac pe om *renumit*, deși sunt părți creatoare ale caracterelor mari și distinse După dreptate și cinste umblă toți; au lipsă arzândă de ele. *Și poate în nici o eră istorică nu s-a simțit necesitatea* ***dreptății*** *și-a cinstei ca acum!*

Minciuna, cu toate că a ajuns departe, ba prea departe, *e osândită de insuși mincinosul*, prin faptul, că *mincinosul mințând, susține cu tărie că vorbește adevărul, știind că minte și știind că minciuna e osândită de toți iar adevărul și dreptatea sunt ținute în mare cinste.*

Mincinosul nu-i numai necinstit, dar e și laș. «Depinde-te a fi sincer, — zice Herbert, — că nu-i nimic ce te forțează să minți». —

Cei mai periculoși mincinoși încalecă de regulă în spatele dreptății, o inghesue și-o astupă. Cea mai mare crimă comit aceia, cari prin minciuni și calomnii caută să astupe dreptatea.

Sunt indivizi cu două fețe, cari sunt cu mult mai periculoși ca cei cu două limbi. —

Omul mic de suflet minte și cu poziția lui, întrucât voește să arunce praf în ochii altora că-și indeplinește fidel chemarea, pe când în realitate e un bârfitor ordinar, un mincinos și calomniator, care tinde, ca pe perderea morală cauzată de el prin armele amintite altora, să-și zidească sieși loc de cinste și de pricopseală, fapt, care-i dă de prânz, dar de cină ba.

Un englez vestit referitor la cele premerse se esprimă așa: «Ne intâlnim cu diferite contraste în viața de toate zilele, unii d. e. sunt liberali nerăbdători, alții sunt apărători fanatici ai păcii, alții, pentru moderațiune.

Am cunoscut ***eroi de gură***, cari pledau necontenit pentru *indurare*, pe când în realitate erau cei mai mari *tirani*. Am auzit și despre aceia, cari *în mod infam* făceau pe unii *trădători* și *vânzători de neam, înăbușind dreptatea* și *cauzând moarte* și *dezastre morale la atâția oameni cinstiți, cari stau drept neclintiți, cu privirea departe,* ***aducând servicii reale neamului lor.***»

Plato, foart înțelepțește îndrumă pe oameni când zice: «*Cine vrea să se fericească, să se sileasca a fi* ***curat*** *și* ***drept***, căci numai atunci poate fi eliberat de povara gândurilor» iar *Marc Aureliu* zice că: *Cine «comite o faptă nedreaptă*, tot atunci cade în o crimă infamă, căci D-zeirea a creat ființele inteligente spre a-și veni unor altora 'n ajutor, nu ca să se ridice unele în paguba celorlalte. —

Acela, care vatămă această lege dzeiască păcătuește în contra lui D-zeu, căci acest Tot, acest Univers, legile acestuia, sunt; ***Dreptatea*** insași». —

Dreptatea și cinstea sunt arma tuturor oamenilor adevărat culți și religioșii cari în toate vorbele și faptele lor, — nu sunt conduși de *hipoteze, deducții* și *bănueli...*

Toată fapta infamă e o minciună vie și ca atare-l dejenește pe cel ce-o comite

E foarte adevărat, că oamenii au devenit din cale afară egoiști, mai mult îi preocupă râvna după o vieață mai ușoară, după glorie, după un renume oarecare, fire-ar câștigate acestea chiar pe ruina morală a altora, de acei *eroi de gură*.

Aceștia 'și văd de ei, batjocuresc, calomniază 'n dreapta și-n stânga fără teamă de D-zeu și fără rușine de oameni, caută să-și vază formată *opinia majorității*, fie chiar *falsă* și nu-și pot ascunde invidia și minciuna: «***Acusă și judecă fără probe;*** *măresc defiectele*; *au calificări enorme pentru greșelile cele mai mici, sunt orbi,* ***aprinși*** și ***brutali*** trăind în continu războiu cu sine și cu alții, uitând că: «A grăi lumea de rău este o urâtă insușire. Adesea cel ce grăește pe cineva de rău nici nu bagă-n seamă, și *câte-odată nu-*

loc în organele insoțirii s'au declarat aplicate să supoarte din al lor cheltuelile de participare la ședințele și adunările noastre. Prin acestea, venitele pe viitor vor fi ceva mai urcate. iar cheltuelile mni reduse. Cu toate acestea însă starea financiară a insoțirii nu credem că se va putea echilibra, mai cu seamă că — lucrările înmulțite și îndatoririle nouă, ce ni se impun—reclamă reorganizarea biroului »Solidarității« prin închirierea unui local propriu și eventual prin angajarea a unei nouă puteri de muncă. Direcțiunea insoțirii tocmai se ocupă cu această chestiune și sperăm să Vă putem prezenta propunere concretă cât mai curând.

Mult am fost preocupați în anut trecut și de chestiunea revizorilor experți și a revizuirilor. Despre această chestiune am făcut și un raport special, care se găsește în anexe. La acest loc amintim, că în urma recercării biroului s'au anunțat la revizuire 76 de bănci, adecă un număr aproape îndoit ca în anii precedenți Dintre aceste bănci 71 aparțin »Solidarității«. iar 5 stau în afară de organizația noastră. Revizori experți am avut cu totul 17, toți funcționari superiori la băncile noastre. De prezent ne preocupă chestia angajerii cel puțin a unui revizor-expert permanent, ceea-ce poate se va și ajunge în legătură cu reorganizarea biroului. Conferențele revizorilor experți s'au dovedit practice și folositoare. Rezultatele bune ale lor se arată în mod mulțumitor și de aceea am pregătit lucrările și am convocat din prilejul acestei adunări generale a IV conferență a revizorilor noștri. Direcțiunea a dat tot concursul său revizorilor experți ceeace ați putut — desigur—constata și D-Voastră din actele primite dela biroul »Solidarității«. Și vom acorda și în viitor toată consideraţiunea noastră acestei instituțiuni a revizorilor noștri, convinși fiind, că aceasta este cea dintâiu și poate și cea mai însămnată din datoriile, ce le avem!

Chestiunea concordatului financiar între institutele noastre. cu scop de a se sprijini reciproc pentru împrejurări financiare dificile prin crearea de rezerve de efecte și peste tot prin îndrumarea rațională a atacerilor de bani, ne-a preocupat și în anul trecut în măsură însemnată și comisiunea numită pentru stabilirea proiectului de executare, desigur va afla calea cea mai nimerită în scopul realizării numitului concordat. Cursurile pentru funcționari contemplate a se ținea din prilejul introducerii nouelor legi de dare, vor urma numai mai târziu. Tot mai târziu va urma și publicarea lucrării premiate în urma concursului nostru din anul trecut și anume: „Mijloacele prin cari băncile noastre pot veni mai mult în ajutorul poporului“ de d-l E. Tișca, șef-contabil la institutul „Mercur“ din Năsăud.

Dintre chestiunile și problemele nouă cu cari ne-am ocupat, ne permitem a Vă aminti:

1. Acțiunea »Solidarității« în favorul zidirii noului edificiu școlar al școalei comerciale din Brașov, care desigur Vă este destul de bine cunoscută. Cunoașteți de unde ne-a venit îndemn la această acțiune și știți stăruințele ce le-am depus pentruca ea să succeadă în mod demn. Având în vedere importanța cultural-economică a acțiunii noastre și rezultatele dobândite, am crezut de potrivit să Vă prezentăm în această chestiune și un raport special, pe care îl publicăm în anexe. Acest raport ne scutește a mai insista la acest loc asupra acestei chestiuni. — In rândul al doilea am fost preocupați.

2. Chestiunea Bircului de informațiuni și comisiuni, despre care am făcut, în treacăt, amintire și în raportul nostru din anul precedent. Chestiunea aceasta deasemenea Vă este cunoscută din publicațiunile organului nostru. Știți și aici de unde ne-a venit îndemnul și ajutorul. Tot ce mai trebuie să spunem este, că dupăce am stabilit agendele și scopul nouei îndreprinderi, am angajat pe d-l Petru Manole, dirigent al fil. »Ardeleana« din Petroșeni, ca funcționar al acestui birou. Dânsul a făcut serioase studii teoretice și practice relativ la intreprinderea proiectată, pe care le-a cuprins într'un raport special, ce se publică în anexe. Din acest raport veți vedea că afacerea e cât se poate de dificilă și că în rezolvirea ei se impune cea mai mare precauțiune. Din acest motiv direcțiunea nu a putut aduce încă decisiune definitivă în această chestiune, așă că azi nu suntem în stare a Vă spune dacă activitatea biroului proiectat va urma peste tot ori numai parțial. Sperăm însă că la proxima ocazie să Vă putem lămuri în toate privințele. — Mai departe ne-am ocupat cu deosebire în urma cererilor făcute de »Asociațiune« cu

3. Chestiunea insoțirilor sătești, în scop de a le veni în ajutor cu îndrumările noastre în ce privește activitatea financiară a lor, a le mijloci credite acelora, cari se vor acomodà îndrumărilor raționale și a le înlesni condițiunile de revizuire. Din raportul către a IV conferență a revizorilor noștri experți se va putea vedeà și detailuri cu privire la această ultimă parte a chestiunii. Mai multe cu privire la această importantă chestiune azi nu vă putem raportà. Vă asigurăm însă că problemei insoțirilor sătești suntem hotărâți ai da toată atenţiunea și consideraţiunea.

In fine nu puțin am fost preocupați și de

4. Reformele proiectate a se face în legile de credit ale țării. Cu chestiunea aceasta a fost încredințat să o studieze și urmărească biroul, iar inițiativele ce s'au luat din partea unor de influență de a fixà părerile în cauză, nădăjduim să ne dee prilejul a ne spune cuvântul, conform intereselor adevărate ale organizației noastre de credit.

Cu acestea am fi terminat, Onorată adunare, chestiunile mai de seamă asupra cărora am voit să Vă facem raport. Inainte de a încheia și de a Vă prezentà propunerile noastre, ne ținem de datorință a Vă mai raporta, că în cursul anului trecut am avut durerea să perdem pe unul dintre cei mai însuflețiți aderenți ai insoțirii, pe Dr. G. Suciu, fost membru în direcțiunea noastră, dela înființarea ei. Moartea l-a răpit în floarea vieții când mai puteam aștepta încă multe lucruri bune dela dânsul. Vă rugăm a da expresiune perderii suferițe și regretului nostru la procesul verbal al adunării, după ceeace binevoiți:

1. să luați act de raportul prezentat;

2. să examinați bilanțul asupra anului 1913, censurat și aflat în regulă și de comitetul nostru de supraveghiare, și să-l stabiliți în textul prezentat;

3. să decideți asupra excedentului rezultat la bilanțul prezentat și să absolvați atât direcțiunea. cât și comitetul de supraveghiare de sub răspunderea pentru gestiunea anului trecut;

4. să dați autorizație direcțiunii să numească și pentru anul curent un număr corăspunzător de revizori-experți și

5. să alegeți trei membrii în direcțiune în locul răposatului Dr. Gavril Suciu și al d-lor Andreiu Cosma și Dominic Rațiu al căror mandat expiră.

Sibiiu, la 12 Iunie 1914.

P. Cosma m. p. prezident. *I. I. Lăpedatu* m. p. secretar.

și aduce aminte dimineața de aceea-ce zisese seara; vorba ușuratic scăpată din gură crește și produce stricăciune, uneori ea *perde onoarea* sau *averea* omului, câteodată *și viața;* și cel ce-a zis, sau scris vorba, chiar dacă s-ar căi, nu mai poate fi stăpân pe ea». (Balbo)!

Pentru a proceda cinstit și drept față de cineva, trebue să scoatem din experiență toată învățătura ce-o cuprinde, trebue să ne gândim adeseori la cele petrecute, și să recapitulăm ceeace ni s-a întâmplat, ce-am făcut și ce-am simțit în feluritele ocazii, să comparăm opiniile noastre trecute cu cele presente, proiectele și aspirațiile noastre cu rezultatul lor și cu nemulțumirea ce ne-a produs-o.

Atunci ne facem singuri repetiția lecțiilor ce ni le-a predat experiența și nu insultăm pe nime.

Așa e lucrul cinstit și drept.

... n.

Cronică.

Preoți ascultând cursuri de ziaristică. Episcopul de Sevilla a introdus o inovație interesantă în seminarul de acolo. A dispus, ca tinerii teologi să asculte și cursuri de ziaristică, predate de cei mai dibaci ziariști ai Spaniei. Episcopul a făcut accastă dispoziție premițând, că preoțimea ca factorul principal al mișcărilor cultural-religioase din provincă, să poată fi în stare să conducă acele mișcări și să le dea directiva și pe terenul publicisticei.

—o—

Preparandie pentru învățătoare de școale civile. La institutul ped. al Franciscanilor în Sibiiu se va deschide la 1 Septemvrie 1914 o preparandie pentru învățătoare de școale civile. Primirea se face pe temeiul unui concurs. Petițiile se adresează direcțiunii institutului până în 15 Iulie a. c. Se cer următoarele anexe: 1. Act de botez. 2. Diplomă de învățătoare la școale primare. 3. Certificat medical. Alte amănunte se pot afla dela direcțiune, în Strada Berg.

—o—

Al VIII-lea congres de expansiune comercială. Sub patronajul lui Alfons al XIII-lea, regele Spaniei, va avea loc la Barcelona. dela 27 Iulie la 15 August. st. n. 1914, un congres internațional de expansiune comercială și de desvoltare a învățământului comercial.

—o—

Un calendar internațional. Comisiunea din Bruxelles, pentru reforma calendarului propune ca, în calendarul internaționel uniform, anul să aibă 364 de zile și 52 de săptămâni. Fiecare an să aibă o zi nesocotită iar anii bisecți două zile nesocotite, pentru ca astfel aceleași date să cadă totdeauna în aceleași zile.

—o—

Orologiu pentru orbi. O soarte tristă și dureroasă are acel copil, care se naște orb, dar și mai amară e viața aceluia care a văzut cândva și vr'o boală l-a lipsit de vedere.

Bunătatea oamenilor, prin înființarea de institute pentru orbi se silește, ca pe orbii născuți sau deveniți în urma nenorocirilor să-i ajute și mângâe întru cât se poate.

In aceste institute băeții și fetițele învață multe lucruri frumoase și folositoare.

Invață să scrie, să cetească și să socotească.

Un elvețian, cu numele *Braille* a inventat un astfel de alfabet, cu al cărui ajutor învață și orbii să scrie, să cetească, și să socotească. De prezent s-a făcut și un orologiu (ceasornic) după metodul alfabetului lui *Braille*. Acest orologiu e lucrat foarte precis și costă 36 cor. Pe fața orologiului în loc de cifre suut niște globurele mai mari și mai mici. Globurelele mari arată oara, cele mici dintre acestea, sferturile.

Oricare orb care a învățat scris-cetitul după Braille, la cea dintâi pipăire știe la cât e.

—o—

»Dreptul bisericesc oriental«. Primim spre publicare următorul apel:

Din îndemnul d-lui *I. Mihâlcescu*, profesor universitar în București, studenții *Dim. I. Cornilescu* și *Vasile S. Radu*, au tradus în românește: *„Dreptul bisericesc oriental“* de *N. Milas*, fost episcop al Zarei (Dalmația). Dreptul acesta e cea mai complectă și mai bună lucrare de natura aceasta în Orient. Cuprinde toate normele de drept care sunt în vigoare actualmente în toate bisericile de răsărit, insoțite de indicarea canoanelor privitoare la fiecare chestiune și de istoricul ei dela începutul Bisericii creștine universale și a celor particulare până în momentul traducerii. Traducerea e revăzută de d-l prof. Mihâlcescu și va alcătui un volum de circa 800 pagini, format Nr. 12.

Cum o asemenea lucrare necesită mari cheltuieli iar resursele studenților sunt restrânse, Dreptul acesta era menit să nu mai vadă lumina zilei dacă nu se ivea d-l Matei T. Popescu, student în Teologie, care a binevoit a le pune la dispoziție suma de 2000 lei pentru începerea tipăririi. Tiparul însă va costa mult mai mult și de aceia studenții mai sus numiți fac un călduros apel către aceia care vor să incurajeze munca lor, rugându-i să subscrie o sumă oarecare pentru tipărire, sumă pe care ei se obligă a o răspunde în urma vânzării. Totodată roagă călduros pe aceia pe care îi interesează cartea și doresc s'o aibă, să ușureze suportarea cheltuelilor tiparului, subscriind un număr de volume și trimițând costul lor, care e de 8 lei exemplarul, pe adresa d-lui *Dim. I. Cornilescu Seminarul Central București.*

Tot la adresa de mai sus se pregătesc și liste de subscripție și de abonament pentru cei care au nobila dorință de a ajuta pe calea propagandei înlăptuirea acestui lucru bun.

Numele subscriitorilor ca și al abonaților, va fi trecut la sfârșitul cărții.

—o—

Mitropolit grec osândit la muncă zilnică în Turcia. Din Constantinopol se anunță în mod oficial că mitropolitul grec din Pravište, Germanos, a fost osândit în lipsă de către curtea marțială la 15 ani de muncă silnică pentru că ar fi atentat la onoarea temeilor musulmane în momentul ocupațiunii Kavalei de trupele bulgare.

—o—

Educația populară. In Franța inițiativa part. de binefacere, a produs două mii de societății puternice, cari se ocupă de instrucția secundară. Absolvenții școalelor primare, studenții populari cum li se zice, primesc gratuit și cu toate facilitățile pe care le reclamă felul ocupațiilor fiecăruia, o instrucție suplimentară.

In ultimul timp, statul văzând marele folos ce-l trage din ridicarea nivelului cultural al maselor populare, a decis să transforme în instrucție obligatorie, învățământul acesta particular. In curând senatul francez, va fi chemat să studieze această reformă. In principiu se propune, mai întâi prelungirea obligativității învățământului primar până la vârsta de 14 ani, și apoi, o nouă obligativitate pentru un fel de învățământ secundar popular. Cu această ocazie trebuie să facem o fericită constatare. Reforma ce se pregătește în Franța a fost realizată în România, acum câțiva ani, de d. ministru Arion, care a înființat școlile medii.

—o—

Un agent de asigurare celebru. La 27 Aprilie a. c. a răposat în Innsbruck baronul Iohann Sieberer, funcționarul pensionat, al unei societăți de asigurare. Baronul Sieberer a fost agentul de asigurare al membrilor casei domnitoare și al aristocrației și prin asigurările asupra vieții mijlocite în cercurile înalte și-a câștigat o avere de peste un milion de coroane. Este interesant testamentul acestui agent de asigurare. Orașul Innsbruck a fost designat ca erede universal pentru a administra un legat de 400,000 cor. pe seama azilului de invalizi, înființat de dânsul în Innsbruck și un alt legat de 100,000 cor. pentru burse pe seama studenților. La înmormântarea baronului Sieberer întreg orașul Innsbruck a îmbrăcat doliu.

—o—

Un emoționant accident aviatic s-a petrecut Miercurea trecută în Long-Island. Aviatorul american M. Knox se ridicase cu un biplan până la înălțimea de 1100 urme, când din cauza unui defect la cârmă, aparatul a inceput să se prăvălească spre pământ cu o iuțeală amețitoare. Toți privitorii așteptau, cuprinși de groază, sfârșitul groaznicei catastrofe. La un moment însă aparatul apucat fiind de un puternic curent de aier, și-a reluat poziția normală. Se clătina când în dreapta când în stânga până ce un alt curent l-a răsturnat din nou. După o cădere de vre-o 200 de ur-

me și-a revenit din nou în poziția normală dar iarăși s-a răsturnat. Se credea că soartea aviatorului e pecetluită, când aparatul aproape de pământ și a reluat din nou poziția orizontală și a căzut într-un suf de trestiiș. Aparatul s-a aprins, dar aviatorul n-a pățit nimic, ci singur, fără ajutorul altuia, a plecat frumos spre otelul unde-și avea locuința.

—o—

Furnici îmbrăcate la modă. D-rei *Genevé Vix*, franceză, i-a succes să îmbrace și furnicile, încă după cea din urmă modă. „ nu pentru plăcerea furnicilor de a face cochetărie, ci să-și asigure și pe această cale un venit."

Când i-a succes să îmbrace 6 din ele le-a făcut vânzătoare și a încassat suma de 2500 franci Frumoasă sumă într'adevăr! Dar câtă osteneală, câtă dibăcie și răbdare n'o fi având numita d-ră, până și-a văzut conițele după ultima modă. . .

—o—

Școală indiană. In cel mai fructifer ținut al Pennsylvaniei, în Carlisle, se găsește o vestită școală indiană, unde se împărtășesc de binefacerile culturii oamenii aparținători rassei arămii. Școala se alcătuește din 50 de clădiri în formă de paviloane, de care se țin și câteva ferme vecine. Se primesc la învățătură băeți și fete de indieni, în etate de 14 ani până la 21 ani. Instrucțiunea și toată întreținerea se face pe cheltuiala statului. Partea teoretică a instrucțiunii cuprinde: scriere, cetire, aritmetică, geografie, istoria naturală, cunoștințe comerciale și istoria indienilor. Se mai învață lucrul de mână și cântarea. Lucrarea practică se face la ferme. Ținta principală a școalei este ca tinerimea să învețe cultivarea pământului și să cunoască din practică meserțile. Dacă însă direcțiunea școalei observă că un elev este înzestrat cu un talent deosebit, se îngrijește să-l trimită la gimnaziu și la universitate

Dela „Asociațiune".

Secțiile științifice-literare.

La 1/14 și 2/15 Iulie a. c. se va ținea ședința plenară a secțiilor științifice-literare în Sibiiu.

La 1 Iulie în sala festivă a Muzeului Asociațiunii se va aranja o serbare comemorativă din prilejul împlinirii alor 25 de ani dela moartea poetului Eminescu. Programul acestei serbări se va publica mai târziu.

La cererea mai multor membri ai secțiilor, după ședința plenară, în 16, 17 și 18 Iulie n. se vor face excursii la Săliște, Rășinar, Avrig și în România prin Turnu-Roșu, vizitând mănăstirile Cozia, Horez și Curtea de Argeș. Domnii membrii ai secțiilor, cari doresc să participe la aceste excursii, sunt rugați a se anunța până la 5 Iulie n. la biroul Asociațiunii. Pentru a putea trece în România se cere un document justificativ dela primăria comunei, pe baza căruia se vor libera certificatele de trecere din partea poliției de graniță. Cheltuelile de călătorie vor fi cam 50—60 cor. Definitiv se vor fixa dupăce voi ști numărul excursioniștilor.

Sibiiu, 23 Iunie n. 1914.

Biroul Asociațiunii.

Convocare.

Conform §-lui 17 din «Regulamentul general al secțiunilor științifice-literare ale Asociațiunii», convoc prin aceasta pe onorații membri ai secțiunilor pe ziua de 14 Iulie nou. a. c. la orele 10 a. m. la

Ședința plenară ordinară,

care se va ținea în sala festivă a Muzeului Asociațiunii (Sibiiu, Strada Șaguna Nr. 6) cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței plenare.
2. Raportul secretarului literar către ședința plenară.
3. Stabilirea ordinei lucrărilor.
4. După amiazi ședințele singuraticelor secții.

Sibiiu, în 24 Iulie 1914.

Prezidiul Asociațiunii:
Andreiu Bârseanu.

Editor și redactor responzabil:
Dumitru I. Vlaicu.

MERSUL TRENURILOR.

Din 1-ma Maiu 1914.

Plecarea						Predeál — Brassó — Budapest.			Sosirea					
	750 1204	310 830	505 900	935 326			Bucureşti Predeal			700 2 19	1155 811	1056 600		920 529
T. P. 513 I.-III.	T. ac. 501 I.-II.	T. am. 541 II. III.	T. ac. 601 I. II.	T. am. 543 II. III.	T. am. 541 II. III.					T. am. 542 II. III.	T. am. 544 II. III.	T. ac. 604 I. II.	T. p. 536 I. II.		T. ac. 502 I. II.
	12 20	9 02	8 42	3 30	6 34	plecarea	Predeal	sosirea		7 20	12 19	6 33	4 05		3 29
	12 48	9 27	9 06	4 03	7 04		Tömös			6 28	11 51	6 05	3 35		3 01
		9 39		4 20	7 19		Alsótömös			6 25	11 36		3 16		
	1 14	9 52	9 30	4 35	7 33		Derestye-Hétf.			6 10	11 22	5 41	3 03		2 37
	1 30	10 05	9 44	4 50	7 48	sosirea	Brassó	plecarea		5 50	11 05	5 26	2 46		2 21
		T. am. 541 II. III.		T. p. 511 I. III.	T. ac. 603 I. III.					T. ac. 602 I. III.	T. p. 512 I. III.		T. am. 542 II. III.	T. p. 514 I. III.	
6 36	2 40	1 47	10 08	7 41	6 00	plecarea	Brassó	sosirea		10 43	7 53	5 16	12 45	8 56	1 46
6 50		1 52		7 56			Brassó-Méheskert				7 34		12 23	8 38	
6 59	2 57	2 14	10 26	8 03			Botfalu			10 26	7 26		12 15	8 31	1 26
7 12	3 08	2 28	10 36	8 17	6 26		Földvár			10 15	7 12	4 48	11 55	8 17	1 15
7 17		2 34		8 21			Vörösmart				7 04		11 45	8 10	
7 26		2 45		8 30			Sz.-Magyarós				6 53		11 33	8 01	
7 40	3 26	3 06	10 52	8 39	6 41		Apácza			9 58	6 42	4 30	11 22	7 52	12 55
7 48		3 16		8 47			Ürmös				6 22		11 01	7 39	
7 54		3 24		8 53			Köpecz				6 15		10 54	7 33	
8 03	3 42	3 52		9 09	6 54		Agostonfalva			9 40	6 10		10 48	7 28	12 35
8 18	3 56	4 13		9 26			Alsórákos			9 26	5 51		10 31	7 11	12 21
8 24		4 17					Mátéfalva						10 22	7 05	
8 46	4 19	4 50	11 33	9 48	7 23		Homorod-Kőhalom			9 10	5 31	3 43	10 05	6 52	12 04
10 08	5 26	6 31	12 29	10 57	8 14		Héjjasfalva			8 14	4 03	2 43	8 13	5 25	11 02
10 25	5 41	6 57	12 42	11 11	8 27	sosirea	Segesvár a)	plecarea		8 02	3 47	2 31	7 50	5 09	10 50
10 46	5 53		12 51	11 24	8 32	plecarea	Segesvár	sosirea		7 55	3 35	2 21	7 07	4 54	10 45
11 22	6 15		1 16	11 57	8 54		Erzsébetváros			7 31	3 03	2 00	6 24	4 21	10 21
11 53	6 35		1 40	12 24	9 14		Medgyes			7 12	2 33	1 40	5 43	3 59	10 03
12 08	6 47		1 53	12 37	9 28	sosirea	Kiskapus b)	plecarea		7 00	2 14	1 27	5 17	3 41	9 51
12 23	6 56		1 58	12 57	9 28	plecarea	Kiskapus	sosirea		6 55	1 57	1 22	5 02	3 21	9 49
1 42	7 49		3 00	2 25	10 23	sosirea	Tövis	plecarea		5 33	12 34	12 20	3 01	1 43	8 15
			3 36		11 05		Gyulafehérvár			5 14		11 39			
			8 08		4 01		Arad			12 47		7 09			
			1 25		9 20		Budapest			7 05		2 10			
2 05	8 00			3 08		plecarea	Tövis	sosirea			12 09			12 32	8 26
2 58	8 37			3 57		sosirea	Székelykocs.	plecarea			11 20			11 17	7 46
3 10	8 42			4 13		plecarea	Székelykocs.	sosirea			10 57			10 57	7 43
5 24	10 20			6 12		sosirea	Kolozsvár	plecarea			9 04			8 30	6 13
6 19	10 54			6 35		plecarea	Kolozsvár	sosirea			8 34			7 13	5 47
7 20	7 35			6 00		sosirea	Budapest	plecarea			8 20			6 15	9 35
		4 50	11 00		7 30		a) Segesvár			7 57		4 42	10 00		
		5 21	11 33		8 00		Héjjasfalva			6 28		4 09	9 32		
		7 20	1 32		10 12		Székelyudvarhely			4 49		2 30	7 18		
2 24	5 22	10 01	4 02		7 26		b) Kiskapus			8 57	2 52	6 31		12 27	9 10
3 53	7 12	11 29	5 45		8 56		Nagyszeben			7 27	1 00	5 01		11 04	7 20

Brassó—Sepsiszentgyörgy—Madéfalva—Gyergóyszentmiklós—Székelykocsárd.

5 31	2 45	10 42	6 13			plecarea	Brassó	sosirea	5 20	12 42	9 26		8 10	
7 01	3 59	12 00	7 30				Sepsiszentgyörgy		3 29	11 11	8 08		6 20	
7 37	5 14	1 22	8 28				Málnásfürdő		2 46	10 41	7 14		5 52	
7 52	5 28	1 39	8 41				Sepsibükszád		2 31	10 33	7 01		5 39	
8 00	5 41	1 55	8 52				Tusnádfürdő		2 18	10 19	6 51		5 18	
10 00	7 27	3 40	10 05			sosirea	Madéfalva	plecarea	11 55	8 20	5 33		4 20	
10 20	7 37	4 10			5 29	plecarea	Madéfalva	sosirea	11 26	8 02	5 23	8 16		
12 31	9 10	5 49		4 20	7 00		Gyergyósztmiklós		9 32	6 27	3 43	6 59	10 45	
3 45		9 26		7 35	10 46		Szászrégen		5 40		12 35	3 19	7 10	
4 50		10 32		8 53	11 48		Marosvásárhely		4 12	7 20	11 15	2 00	6 07	10 53
6 55		12 46		11 07	2 05	sosirea	Székelykocs.	plecarea	2 20	5 50	9 25	12 11	3 35	8 55

Brassó—Bertalan—Zernest.

		6 26	8 34	2 27	10 26	plecarea	Brassó-Bert.	sosirea	7 12	1 18	7 12	8 50		
		6 52	9 00	2 52	10 50		Keresztényfalva		6 52	12 56	6 53	8 40		
		7 07	9 15	3 07	11 04		B.-Rozsnyó		6 41	12 44	6 44	8 09		
		7 38	9 46	3 36	11 33	sosirea	Zernest	plecarea	6 10	12 15	6 15	8 00		

Brassó—Bertalan—Fogaras—Nagyszeben.

	4 28	8 51	2 18	3 27	5 42	plecarea	Brassó-Bert.	sosirea	6 56	10 17	12 10	7 00	9 19	
	4 43	9 06	2 33	3 42	5 57		Vidombák		6 37	10 04	11 55	6 43	9 05	
	5 05	9 18	2 47	3 54	6 10		Feketehalom		6 23	9 50	11 41	6 29	8 51	
	7 23		4 52		8 14		Sárkány		4 00		9 25		6 40	
	8 14		5 44		8 50		Fogaras		3 13		8 43		6 00	
	12 27		9 50			sosirea	Nagyszeben	plecarea			4 20		1 42	

Tipografia Ciurcu & Comp., Brașov.